

Susanna Parikka ja Anne Lehto

POHJOISMAISTA YLIOPISTOKIRJASTOYHTEISTYÖTÄ: NUAS LIBRARY GROUP

9

Pohjoismaisten yliopistojen yhteistyöorganisaatio NUASin kirjastoryhmä perustettiin vuonna 2013. Ryhmä perustettiin edistämään kirjastojen roolia yliopistokontekstissa ja vertaisverkostoitumista kirjastopalvelujen kehittämiseksi. Mitä NUASin kirjastoryhmä nykyään tekee ja miten se vaikuttaa?

Yliopistojen opetus ja tutkimus on luontaisesti kansainvälistä ja siitä johtuen opettajilla ja tutkijoilla on runsaasti omia kansainvälisiä yhteistyöverkostojaan. Sen sijaan yliopistojen hallinnon ja muiden asiantuntijapalvelujen kansainväliset yhteistyöverkostot ovat vähemmän tunnettuja.

NUAS (Det Nordiska Universitets Administratörs Samarbetet) on vuonna 1976 perustettu pohjoismaisen yliopistohallinnon yhteistyöorganisaatio. NUASin tavoitteena on tehdä yhteistyötä ja jakaa tietoa ja osaamista pohjoismaisten yliopistojen hallinto- ja asiantuntijapalvelujen kesken toiminnan kehittämiseksi.

NUASin pääasialliset toimintamuodot ovat seminaarit, webinaarit ja työpajat sekä asiantuntijaryhmien kokoukset ja asiantuntijavierailut, joiden avulla edistetään oppimista, kokemusten vaihtoa ja kerrytetään yhteistä tietopääomaa.

Sulan maan aikaan bussillakin
pääsee naapurimaahan.
Kuvaaja: Susanna Parikka.

Tromsø-Levi-Kittilä

NUASin jäseninä on yhteensä 65 yliopistoa ja korkeakoulua. Organisaatiossa ylintä päätösvaltaa käyttää johtajista muodostuva Board of Directors. NUASilla on 14 eri yliopistotoimintoihin keskittyvää asiantuntijaryhmää, joista yksi on Library Group.

Jäsenilleen NUAS järjestää myös johtajakoulutusta. *Program for Leaders in Administration* käsittää viisi jaksoa lukuvuoden aikana, yksi kussakin pohjoismaassa. Tiedekirjaston johtajan kannalta koulutus tarjoaa perspektiivin kirjastomaailman ulkopuolelta, kuitenkin yhteisestä yliopistokehyksestä, höystettynä pienin kulttuurieroin.

NUAS Library Group

NUAS Library Group pyrkii tuomaan esiin kirjastojen roolia yliopistokontekstissa ja tarjoamaan jäsenilleen vertaisverkoston opiskelijoille ja tutkijoille suunnattujen palvelujen kehittämiseksi.

Ryhmä edistää yhtäältä yliopistokirjastojen välistä yhteistyötä ja toisaalta kirjastojen ja muiden yliopistotoimintojen välistä yhteistyötä. Ryhmän ajankohtaisia painopistealueita ovat avoin tiede, oppimisympäristöt ja osaamisen kehittäminen.

NUASin Library Groupissa on yhdeksän jäsentä, kaksi jokaisesta Pohjoismaasta paitsi Islannista yksi. Suomalaisista jäsenistä Susanna Parikka on ollut mukana alusta lähtien ja Anne Lehto liittyi ryhmään vuonna 2020.

NUASin hallintokieli on englanti ja yleensä ryhmät käyttävät sitä myös

keskenään. NUAS Library Group erottuu muista siinä, että sen työkielenä on skandinaviska. Jokainen puhuu tavaltaan joko ruotsia, norjaa tai tanskaa – ja muut enimmäkseen ymmärtävät.

Tuumasta toimeen

NUAS Library Group perustettiin vuonna 2013 Pia Södergårdin, Åbo Akademin silloisen kirjastonjohtajan aloitteesta. Hän piti tärkeänä, että kirjastot pääsevät mukaan pohjoismaiseen yliopistohallinnon yhteistyöhön siinä missä muutkin yliopistoyksiköt. Näin myös yliopistokirjastot ja niissä tehtävä työ saivat lisää näkyvyyttä.

Yhteistyöstä onnistuneena osoitukseksena Library Group teki NUAS-historiaa olemalla aloitteellinen neljän eri NUAS-ryhmän yhteisen konferenssin järjestämiseksi. Se toteutui vuonna 2015 Tanskassa, Århusin yliopiston tiloissa. Teemana oli uudenlaiset oppimisympäristöt: *Co-creating new learning environments – collaboration across expertise*. Järjestävät NUAS-ryhmät olivat: Facilities and Environment, Information Technology, Library Group ja Student Administration and Counseling. Lapin yliopisto teki osaltaan NUAS-historiaa tuomalla konferenssiin mukaan kaksi opiskelijaedustajaa. Opiskelijoita ei aiemmin oltu osallistujina nähty. Århusissa oli tilaisuus tutustua juuri edeltävänä kesänä valmistuneeseen, yhtenä Oodin esikuvana pidettyyn monipuoliseen DOKK1-kirjasto- ja kulttuuritaloon.

Tutustumassa uudistettuun Oslon yliopiston kirjastoon kokouksen yhteydessä vuonna 2019.

Kuvaaja: Gunnhildur Björnsdóttir.

Ennen koronaa Library Group kokoontui virtuaalikokousten lisäksi fyysisesti yliopistoissa ja tutustui kokoustamisen päätteeksi paikalliseen kirjastoon ja yliopistoon (Åbo, Göteborg, Köpenhamn, Oslo, Uppsala, Reykjavik, Odense, Rovaniemi).

Library Groupin toiminta on ollut monipuolista tiedonvaihtoa johtajien kesken, vertaistukea, benchmarkkausta sekä erilaisten tapahtumien suunnittelua ja valmistelua. Ryhmä teki muun muassa kaikille pohjoismaisille yliopistokirjastojen johtajille kyselyn siitä, mitkä aiheet olisivat tärkeitä tulevaisuudessa käsiteltäviksi ryhmän järjestämissä tilaisuuksissa. Ryhmä osallistui laajasti NUASin yhteisen NUAS Forumin 2019 suunnitteluun ja järjestämiseen Norjan Tromssassa. Sen teemana oli The Digital Workplace – Skills for a Changing World. Ryhmällä oli ohjelmassa oma kanava teemana Open Science.

Library Group toi *FUN-Suomen yliopistokirjastojen verkostolta* omaan toimintaansa idean kevyestä henkilöstövaihdon järjestämisestä ja sai sen hyväksytyksi toimintatavaksi koko NUASissa. Varsinainen yhteistyö *FUN Suomen yliopistokirjastojen verkoston* kanssa alkoi Rovaniemellä järjestetyssä FUNin ja NUAS Library Groupin yhteiskokouksessa ja työpaikassa syksyllä 2019.

NUAS Library Groupin ytimessä on jatkuvasti ollut kaksi ajatusta: Miten NUAS Library Group voisi erottua kaikesta muusta kirjastoalan pöhinästä?

Entä mitä etua meillä pohjoismaisilla yliopistokirjastoilla voisi yhteistoiminnastamme olla?

Kohti tulevaa

NUAS Library Groupissa vaihtuvuus on ollut melko suurta, alkuperäisiä perustajajäseniä on yhdeksästä mukana enää kaksi. Suomalainen Pia Södergård toimi ensimmäisenä puheenjohtajana vuosina 2013–2020. Häntä seurasi Mikael Sjögren (Uumajan yliopistokirjasto) alkuvuoden 2021, ja huhtikuusta 2021 alkaen puheenjohtajana on toiminut Jesper Christian Mørch (Agderin yliopisto, Norja). Toimintaan on uusien jäsenten myötä tullut uusia elementtejä, kuten virtuaaliset videovierailut eri kirjastoissa. Tuleva Malmön lähikokous sisältää myös fyysisen vierailun paikalliseen yliopistokirjastoon.

Viimeisin ryhmän webinaari tarjosi yliopistokirjastojen johtajille foorumin

Kirjastokierroksen tuumaustauolla Oslossa.
Kuvaaja: Gunnhildur Björnsdóttir.

NUAS Library Group 2023

Jesper Christian Mørch (Universitetet i Agder), puheenjohtaja
Gunnhildur Björnsdóttir (Háskóli Íslands)
Trude Færevaaag (Universitetet i Bergen)
Thomas Kaarsted (Syddansk Universitet)
Sara Kjellberg (Malmö universitet)
Anne Lehto (Vaasan yliopisto)
Morgan Palmqvist (Göteborgs universitet)
Susanna Parikka (Lapin yliopisto)
Nils Thidemann (Aalborg Universitet)

NUAS Library Group on kokousta-
nut myös Islannissa.
Kuvassa Langisjór.
Kuvaaja: Gunnhildur
Björnsdóttir.

verkostoitumiseen tammikuussa 2023. Webinaarin tavoite oli esitellä NUAS Library Groupin toimintaa yliopisto-
kirjastoille ja tarjota työpajaosuudes-
sa kirjastojen johtajille mahdollisuus
pohtia yliopistokirjastojen johtajuu-
den ajankohtaisia kysymyksiä vertais-
ryhmissä.

Webinaarin suunnitteluvaiheessa huomattiin, että alalta puuttuu kansainvälinen foorumi yliopistokirjastojen johtajien ajatusten vaihtoa varten. Johtajat pohtivat lähes samoja kysymyksiä eri Pohjoismaissa. Toimintaympäristö pohjoismaisissa yliopistoissa on pitkälti samankaltainen, ja opiskelun ja tutkimuksen tarpeet kirjastoilta samansuuntaisia.

Työpajassa jaettiin vertaiskoke-
muksia ja pohdittiin yliopistokirjasto-
jen johtajuuteen liittyviä haasteita ja
mahdollisuuksia sekä pohjoismaisen
NUAS-verkoston hyödyntämis- mah-
dollisuuksia. Työskentelyyn käytettiin

Miro yhteistyöalustaa. Osallistujia as-
karruttivat erityisesti kysymykset tu-
levaisuuden osaamistarpeista ja niiden
ennakoinnista sekä avoimen tieteen
kehitys.

Pohjoismailla on yhteinen arvo-
pohja, ja yhteiskunnat ja kulttuurit
ovat lähellä toisiaan.

NUAS Library Group mahdollis-
taa yhteistyön ja vertaisverkoston hyö-
dyntämisen yliopistokirjastojen kesken
tulevaisuudessakin. Laajan NUAS Fo-
rum 2025:n suunnittelu antaa runsaas-
ti mahdollisuuksia Library Groupille
nostaa käsittelyyn kirjastoille tärkeitä
ajankohtaisia aiheita. ✨

Linkit

NUAS:n verkkosivut:

<https://nuas.org/>

NUAS Library Group: <https://www.nuas.org/group/library-service/>

DOKK1 English: [Dokk1](#)

Kirjoittajat

SUSANNA PARIKKA
Lapin yliopisto
susanna.parikka@ulapland.fi
orcid.org/0000-0003-0999-872X

ANNE LEHTO
Vaasan yliopisto
anne.lehto@uwasa.fi
orcid.org/0000-0002-1040-1399